

⁶ Sztálin rakpart, azelőtt Adolf Hitler rakpart, azelőtt Ferenc József rakpart. - Molotov utca, azelőtt Hermann Göring utca, azelőtt Prinz Eugen utca. - Héber elvtárs - azelőtt bűdös zsidó - azelőtt kereskedelmi tanácsos, ébredjen fel! Végállomás!

⁷ Madzsar József, Jászi sógora 1935-ben a Szovjetunióba emigrált, ahol később letartóztatták, lágerben halt meg, valószínűleg 1944-ben.

88. KÁROLYI MIHÁLY ZDENEK FIERLINGERHEZ

(London, 1945. június 14.)

Mon cher Fierlinger,

Ne pouvant établir contact avec mes compatriotes en Hongrie, je me trouve en très grandes difficultés et c'est pour cette raison que je me permets de vous demander de faire parvenir ma lettre ci-jointe à M. Mathias Rákosi à Budapest.

Voilà presque de deux mois que Budapest m'a élu comme membre de l'Assemblée Provisoire et que par les journaux et par la TSF on m'a rappelé, mais quand même que j'ai répondu par la BBC par les journaux et par les déclarations, je n'ai reçu aucune confirmation officielle de ceci, sans laquelle je ne puis faire des démarches nécessaires en Angleterre pour un exit permit.

Permettez moi de vous féliciter à l'occasion de votre nomination comme Président du Conseil. Cette nouvelle m'a rempli de joie personnellement et aussi de point de vue politique. Je vois dans votre nomination un gage que le Tchecoslovaquie deviendra un pays vraiment progressif et qu'elle introduira les réformes nécessaires pour établir une démocratie moderne. Aussi j'espère qu'avec votre sagesse vous trouverez moyen de calmer l'ultranationalisme, tellement dangereux et détrimentaire pour un rapprochement de nos deux pays. Du point de vue progressif il est essentiel que nous nous entendions. Notre collaboration avec la Russie Soviétique sera seulement vraiment effective si les contradictions entre les pays voisins seront éliminées. Un litige entre la Tchecoslovaquie et la Hongrie affaiblirait le bloc des amis de la Russie Soviétique si nécessaire pour l'avenir et l'harmonie entre nos pays et la Russie, car c'est la réaction qui profiterait de ce duel entre les pays limitrophes.

Je n'oublierai jamais quand avant votre départ en 1941 à Piccadilly Circus vous m'avez dit en me serrant la main: „vous verrez les Russes vont non seulement tenir, mais ils batront les Allemands et nous retournerons tous deux victorieux dans notre pays”. „Quel optimiste ce brave Fierlinger” - ai-je pensé alors. Et pourtant vous aviez raison. Le seul homme alors qui avait confiance dans l'Armée Rouge. Aussi chaque fois je passe sous les arcades de Piccadilly, je me souviens de vous.

Avec amitiés sincères et cordiales
votre

Károlyi

1 lettre ci-jointe¹

Je vous prie de transmettre mes meilleurs vœux à Ripka, Masaryk et Clementis. Le dernier message de Clementis m'a beaucoup tranquilisé.

PIL 704. f. 129. ó. e. (fogalmazvány)

*

Kedves Fierlinger barátom.

Minthogy nem tudtam felvenni a kapcsolatot magyarországi honfitársaimmal, nagy nehézségeim vannak, s ezért bátorítok Önt megkérni arra, juttassa el mellékelt leveletem Rákosi Mátyáshoz Budapestre.

Már lassan két hónapja, hogy Budapest az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagjává választott, s az újságokban és táviratilag hazahívtak, de – noha én a BBC-ben, a sajtóban és nyilatkozatok útján válaszoltam – erről semmiféle hivatalos megerősítést nem kaptam, pedig enélkül nem tudom megtenni az Angliában szükséges lépéseket a kiutazási engedély megszerzéséhez.

Engedje meg, hogy gratuláljak Önnek miniszterelnökké történt kinevezése alkalmából. Ez a hír magánemberként és politikai szempontból is örömmel töltött el. Az Ön kinevezésében annak zálogát látom, hogy Csehszlovákia valóban haladó országgá válik, és végrehajtja azokat a reformokat, amelyek egy modern demokrácia létrehozásához szükségesek. Azt is remélem, hogy Ön – bölcsessége által – megtalálja az eszközöket az oly veszélyes és országaink közeledésére hátrányos ultranacionalizmus lecsillapítására. A haladás szempontjából az a fontos, hogy mi megértsük egymást. Szovjet-Oroszországgal való együttműködésünk akkor lesz valóban hatékony, ha a szomszédos országok közötti ellentétek megszűnnek. A Csehszlovákia és Magyarország közötti perlekedés gyengítené a Szovjet-Oroszország barátainak a jövő, valamint az országaink és Oroszország közötti harmónia szempontjából oly fontos tömbjét, hiszen ebből a szomszédos országok közötti párviadalból a reakció húzna hasznot.

Soha nem fogom elfelejteni, amikor 1941-ben, elutazása előtt a Piccadilly Circusön azt mondta nekem, megszorítva kezem: „Meg fogja látni, az oroszok nemcsak tartani fogják magukat, hanem meg is verik majd a németeket, és mi mindketten diadalmasan térhetünk haza.” „Milyen optimista ez a derék Fierlinger” – gondoltam én akkor. De mégis Önnek lett igaza. Az egyetlen embernek, aki akkor bízott a Vörös Hadseregben. Minden alkalommal, ahányszor elhaladok a Piccadilly árkádjai alatt, Önre gondolok.

Öszinte és szívélyes barátsággal

Károlyi

Mellékelve: 1 levél¹

Kérem, adja át jókívánságaimat Ripkának, Masaryknak és Clementisnek. Clementis legutóbbi üzenete nagyon megnyugtató volt számomra.

¹ Lásd e kötet 90. és 147. levelét.

89. KÁROLYI MIHÁLY HATVANY LAJOSHOZ

(London, 1945. június 14.)

Kedves Loli és Laci,

Csak meg akarom köszönni kedvességüket és gondosságukat, amellyel engem ittlétük alatt körülvettek. Tudom, hogy sok fáradtságot okoztam. A sok rohanás után jólesett az éjféle meleg csokoládé és a napi események megtárgyalása. Azóta kétszer is voltam Midhurstban. Szombaton újra lemegek.

Katust az operáció nagyon elővette. Igen fájdalmas volt. Csak pár hét múlva látjuk majd, hogy milyen eredménnyel járt. Ettől függ egész jövőm. A kérdés az, hogy a beavatkozás révén sikerült-e a kavernát komprimálni.

Hazulról még mind a mai napig nem kaptam hírt. Az amerikai lapokból látom, hogy Vámbéry és Bartók hasonlóképpen még mindig várnak. Bölöni is nálam érdeklődik. Hogy ennek mi az oka, nem tudom, mégis az általános zavaros helyzetnek tulajdonítom. Az oroszok a Tito és a lengyel dologban is megegyezésre jutottak, vagyis az extrém nacionalista tendenciákat erélyesen visszaszorították. Bizonyára a cseh-magyar ügyben